

El patriota Francesc Ferrer

vament aturat i se'n declarà la nul·litat. Ara diuen que es reposarà el que s'ha destruït. Caldrà repoblar, reomplir i sobretot reconstruir un espai que era digne perquè era natural i autèntic. Un paisatge de segles que la màquina es va cruspir en un no res. Contemplant l'esvoranc, hi reconeixem la frontissa del nostre futur com a paisatge humà i natural, un alè d'esperança que em resisteixo a perdre malgrat contemplar la injusta dimensió d'uns fets que avui em semblen irreversibles.

Rosa Maria Gil Tort

A Catalunya, la paraula *patriota* es troba mig en desús i rodejada d'un cert descrèdit, potser per l'abús que en van fer, amb excessos romàntics i hiperbòlics, els jerarques de l'última dictadura espanyola. Però *patriota*, segons el diccionari, vol dir senzillament «el qui estima la seva pàtria». I la *pàtria* –un altre mot poc present en el nostre lèxic– no és més que «el lloc on algú és nat, el país al qual es pertany com a ciutadà».

Al ciutadà Francesc Ferrer i Gironès no li ha fet mai vergonya de ser qualificat de «patriota català», i és justament per la seva trajectòria com a tal que ha rebut un homenatge d'àmplies resonàncies. Durant el sopar celebrat al palau firal de Girona el 24 de juny, Diada dels Països Catalans, es va repartir un llibre que és alhora una antologia dels seus millors textos i un repàs als múltiples vessants de la seva activitat cívica.

Perquè hi ha molts Francesc Ferrer: l'home d'empresa, el directiu de corporacions i entitats, l'investigador, l'escriptor, l'animador cultural, el polític clandestí, el senador, el diputat al Parlament, el regidor municipal... Però tots s'enclouen en un de sol: l'home que lluita per Catalunya, que reivindica la seva identitat, que denuncia el seu sotmetiment i que defensa aferrissadament els seus drets, sobretot el d'usar la seva llengua, tan llargament maltractada i perseguida. Ha dedicat tota la vida a aquest objectiu, i ho ha fet amb l'eina que tenia més a mà: la paraula. Ho ha fet oralment en discursos, conferències i intervencions parlamentàries, i ho ha fet per escrit en centenars d'articles periodístics i en llibres sorgits d'un obsessiu treball de recerca que l'han convertit en un veritable especialista –a vegades exclusiu– en la matèria. Ho ha fet durant la dictadura i en plena democràcia, amb la mateixa intensitat i amb el mateix fervor. És per això que ha obtingut ara un reconeixement públic que s'ha estès molt més enllà de les fronteres gironines. Tots els qui, de prop o de lluny, l'hem acompanyat en aquest combat ens sentim satisfets d'haver pogut rendir tribut a la seva tasca i al seu exemple.

Narcís-Jordi Aragó

Després d'Auschwitz, la celebració de la vida

Jacques Stroumsa, primer violí de l'orquestra de Birkenau, va inaugurar el 10 de maig el cicle de conferències «Memòria d'Auschwitz», organitzat per la Càtedra Maria Àngels Anglada de la UdG i la Fundació Caixa de Girona per commemorar el seixantè aniversari de l'alliberament dels camps nazis.

Va ser decisió de Stroumsa que, abans que els presents el veiessin, poguessin sentir-lo: Mariàngela Vilallonga, directora de la Càtedra Maria Àngels Anglada, tot just havia acabat de presentar-lo com aquell supervivent improbable que havia commogut l'escriptora en reconèixer-hi l'encarnació d'un dels seus perso-

natges d'*El violí d'Auschwitz*, que els llums de la Fontana d'Or es va empentir fins a la penombra per deixar pas a la melodia tristíssima de Txaikovski que lentament emergia des del fons de la sala. Jacques Stroumsa va ser rebut per les més de cent cinquanta persones que havien acudit a escoltar el seu testi-

Jacques Stroumsa a la Fontana d'Or de Girona.

Pere Duran

moni com el concertista consumat que mai no ha estat, cosa que va ocupar-se ell mateix de repetir una vegada i una altra en la seva intervenció. El violí, que havia estat una afició prou poderosa durant la seva joventut a Salònica per desafiar fins i tot el director de l'escola per poder acudir a les classes del conservatori,

va convertir-se inesperadament, des del mateix dia que va arribar a Auschwitz-Birkenau, en el seu únic lligam amb la vida, com ho devien ser per a molts altres presoners un rellotge del pare, una fotografia del fill o una cinta dels cabells de l'esposa gelosament amagats de la rapinya dels vigilants. I així i tot, per-